

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W WARSZAWIE

LWA. 411.1.5.2024

Krzysztof Chęciński
Burmistrz Radzymina
pl. Tadeusza Kościuszki 2
05-250 Radzymin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/24/001 – Działania gmin (miast) związane z usuwaniem porzuconych pojazdów w województwie mazowieckim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta i Gminy Radzymin, pl. Tadeusza Kościuszki 2, 05-250 Radzymin
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Chęciński, Burmistrz Miasta i Gminy Radzymin ¹ od 8 grudnia 2014 r. (akta kontroli str. 36)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie organizacyjne miasta i gminy do działań związanych z identyfikowaniem, usuwaniem i przejmowaniem na własność porzuconych pojazdów. 2. Działania miasta i gminy związane z identyfikowaniem, usuwaniem i przejmowaniem na własność porzuconych pojazdów.
Okres objęty kontrolą	2022 - 2024 (I połowa) oraz zdarzenia wykraczające poza ten okres, jeśli miały związek z pojazdami porzuconymi na terenie miasta i gminy.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Ar. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Zbigniew Dudzik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/117/2024 z 9 września 2024 r. (akta kontroli str. 1)

¹ Dalej: Burmistrz.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, Dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Urząd Miasta i Gminy Radzymin⁴ na ogół prawidłowo realizował działania związane z usuwaniem pojazdów porzuconych⁵ na terenie miasta i gminy Radzymin⁶, w tym był przygotowany organizacyjnie do podejmowania działań związanych z identyfikowaniem, usuwaniem i przejmowaniem na własność porzuconych pojazdów, powierzając te zadania w głównej mierze Zakładowi Gospodarki Komunalnej.

Podejmowane w latach 2022-2024 (I połowa)⁷ działania doprowadziły bezpośrednio lub pośrednio do usunięcia porzuconych pojazdów z dróg publicznych na terenie gminy, jednakże w stosunku do trzech pojazdów, długotrwale zalegających na miejscach postojowych w pasie drogowym nie podjęto rzetelnych działań w celu doprowadzenia do wydania przez Policję dyspozycji ich usunięcia, poprzestając na akceptacji odpowiedzi nieodnoszącej się do meritum zgłoszonych wniosków.

Bez zbędnej zwłoki weryfikowano zgłoszenia o porzuconych samochodach oraz zwracano się do Policji z zapytaniem dotyczącym tych pojazdów i ewentualne wydanie dyspozycji ich usunięcia. Działania te podejmowane były jednak wyłącznie na podstawie zgłoszeń mieszkańców i tylko bezpośrednio po ich otrzymaniu. W efekcie nie realizowano z własnej inicjatywy działań w celu ponownego sprawdzenia stanu tych pojazdów pod kątem spełniania przesłanek do ich usunięcia jako porzuconych.

Urząd zasadniczo w sposób prawidłowy zagospodarował dwa samochody, które stały się własnością gminy w trybie art. 50a prd w kontrolowanym okresie, przy czym sprzedaż jednego z nich dokonana została w sposób nietransparentny.

Inne stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: nierejestrowania wpływającej do Urzędu korespondencji zawierającej zgłoszenia porzuconych pojazdów; nieudzielania odpowiedzi na zgłoszenia o porzuconych pojazdach; braku działań w celu wyegzekwowania od właścicieli zwrotu kosztów za holowanie ich samochodów na parking. Nieprawidłowości te nie miały istotnego wpływu na zasadniczą działalność związaną z usuwaniem porzuconych pojazdów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Przygotowanie organizacyjne miasta do działań związanych z identyfikowaniem, usuwaniem i przejmowaniem na własność porzuconych pojazdów.

Opis stanu faktycznego

Sprawy związane z usuwaniem pojazdów oraz prowadzeniem parkingu dla usuniętych pojazdów porzuconych na terenie miasta realizował Zakład Gospodarki Komunalnej w Radzyminie (samorządowa jednostka budżetowa), przekształcony 21 sierpnia 2023 r. w Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.⁸. Prowadzenie spraw związanych z usuwaniem porzuconych pojazdów na terenie dróg gminnych należało do wybranych pracowników ZGK.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: Urząd.

⁵ tj. spełniających przesłanki określone w art. 50a ust. 1 ustawy z 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1251), Dalej: prd.

⁶ Dalej: gmina.

⁷ Dalej: kontrolowany okres.

⁸ Dalej: ZGK.

Od 2 listopada 2021 r. w ZGK obowiązywała „Instrukcja usuwania pojazdów z drogi na podstawie art. 50a Prawo o ruchu drogowym”⁹, która określała zasady zgłaszania i weryfikacji porzuconych pojazdów znajdujących się na drodze oraz sposób wykonywania czynności dotyczących potrzeby ich usunięcia. Zgodnie z zapisami § 2 Instrukcji, mieszkańcy, gmina i Policja mogą zgłaszać do ZGK w formie pisemnej lub elektronicznie na wskazany adres poczty elektronicznej pojazdy znajdujące się na drodze, które wyglądają na porzucone. Zgodnie z Instrukcją pracownik zakładu zobowiązany był zweryfikować zasadność zgłoszenia oraz sporządzić dokumentację fotograficzną. Jeśli zgłoszony pojazd spełnia wymagane kryteria, Dyrektor (Prezes) ZGK zgłasza Policji potrzebę usunięcia samochodu, a po uzyskaniu dyspozycji ZGK holuje go na parking i niezwłocznie podejmuje czynności w celu ustalenia właściciela. Jeżeli w terminie 6 miesięcy od dnia usunięcia samochodu nie została ustalona osoba uprawniona do odbioru, ZGK powiadamia o tym fakcie Policję i Burmistrza.

(akta kontroli str. 2-34, 42-49)

W kwestii porzuconych pojazdów Urząd nie zawierał porozumień z Policją, innymi podmiotami, w tym zarządcami dróg o kategorii innej niż gminne.

(akta kontroli str. 35-37)

2. Działania gminy związane z identyfikowaniem, usuwaniem i przejmowaniem na własność porzuconych pojazdów.

W latach 2022-2024 (I połowa)¹⁰ do Urzędu i/lub ZGK wpłynęły zgłoszenia o 16 pojazdach porzuconych.

(akta kontroli str. 50-53, 57-58, 87-88, 159-160, 206-207)

Pracownik ZGK we wszystkich powyższych przypadkach weryfikował zgłoszenie i sporządzał notatkę, a w większości przypadków wykonywał dokumentację fotograficzną. Podjęte działania wykazały, m.in. że:

- w dwóch przypadkach brak było samochodu w zgłoszonej lokalizacji,
- trzy¹¹ zgłoszone samochody nie spełniały przesłanek porzucenia,
- 11 samochodów uznanych zostało za spełniające przesłanki porzucenia i we wszystkich tych przypadkach ZGK wystąpił do Komisarzatu Policji w Radzyminie¹² o wydanie dyspozycji usunięcia pojazdu, o ile nie został on odnotowany jako skradziony.

(akta kontroli str. 54-176, 184-198)

ZGK nie otrzymał z Komisarzatu odpowiedzi na wnioski dotyczące trzech pojazdów, przy czym pracownicy ZGK stwierdzili późniejszy brak we wskazanych lokalizacjach dwóch zgłoszonych pojazdów.

Na skierowany w trybie art. 29 ust. 2 pkt 1 lit. f Ustawy o NIK do Komendanta Komisarzatu wniosek o przedłożenie kopii odpowiedzi udzielonych na ww. zgłoszenia albo poinformowanie o przyczynach braku odpowiedzi, Komendant Powiatowy Policji w Wołominie¹³ poinformował, że w dokumentacji Komisarzatu nie ma odpowiedzi na dwa ww. wnioski, a ustalenie przyczyny ich braku jest niemożliwe „z uwagi na zmiany kadrowe w ostatnim okresie”.

W odniesieniu do trzeciego wniosku, z 26 kwietnia 2023 r. dotyczącego Opla Astry przy ul. Szymborskiej w Radzyminie¹⁴, Komendant poinformował,

⁹ Dalej: Instrukcja.

¹⁰ Dalej: okres objęty kontrolą.

¹¹ Opel Astra, Toyota Aygo i Fiat Albea przy ul. Reymonta.

¹² Dalej: Komisarzat.

¹³ Dalej: Komendant KPP.

¹⁴ Wszystkie wymienione w wystąpieniu nazwy ulic dotyczą obszaru miasta Radzymin.

że w rejestrze korespondencji Komisariatu widnieje informacja o udzieleniu odpowiedzi, jednakże w Komisariacie brak jest dokumentacji dotyczącej powyższego wniosku. Z tego względu Komendant nie jest w stanie udzielić informacji w kwestii przyczyn, dla której funkcjonariusze Komisariatu, pomimo obowiązku wynikającego z § 3 ust. 2 Rozporządzenia, nie wydali dyspozycji usunięcia pojazdu. Komendant KPP poinformował, że „zgodnie z obowiązującymi przepisami w powyższym zakresie to organ gminy lub zarządca drogi zgłasza potrzebę usunięcia pojazdu, funkcjonariusze Policji nie posiadają inicjatywy własnej w tym zakresie”.

Na skutek ponaglenia wystosowanego przez ZGK¹⁵ Komendant KPP poinformował, że pojazd nie stanowi zagrożenia w ruchu lądowym i jest prawidłowo zaparkowany, natomiast nie odniósł się do spełniania przez niego przesłanek wskazujących na nieużywanie, o których mowa w art. 50a prd. Oględziny przeprowadzone 23 września 2024 r. przez kontrolera NIK wykazały, że pojazd znajduje się w tym samym miejscu, a jego stan wskazuje na nieużywanie.

(akta kontroli str. 55- 57, 125-127, 138-139, 177-183, 207, 215-216, 221-222)

Komendant¹⁶ odpowiedział na zgłoszenia dotyczące pozostałych ośmiu pojazdów, informując m.in. że: w przypadku czterech brak było ich we wskazanych lokalizacjach; w stosunku do dwóch¹⁷ wydał dyspozycję usunięcia; kolejne dwa¹⁸ są prawidłowo zaparkowane i nie stwarzają zagrożenia w ruchu drogowym, natomiast nie odniósł się do spełniania przez nie przesłanek wskazujących na nieużywanie, o których mowa w art. 50a prd. – oględziny przeprowadzone 23 września 2024 r. przez kontrolera NIK wykazały brak obu pojazdów we wskazanych uprzednio lokalizacjach.

(akta kontroli str. 129-137, 145-155)

Po otrzymaniu kopii dyspozycji usunięcia, ZGK podjął czynności w celu ustalenia właścicieli obu samochodów¹⁹ i powiadomienia ich o skutkach nieodebrania pojazdu w terminie 6 miesięcy od dnia usunięcia. W związku z nieodebraniem pojazdów przez ich właścicieli w ww. terminie, pojazdy, w myśl przepisów art. 50a ust. 2 prd stały się na własność gminy. Mazda 6 została odsprzedana celem zezłomowania w stacji demontażu pojazdów za kwotę 800 zł, natomiast Volkswagena New Beetle sprzedano za kwotę 1476 zł w trybie bez przeprowadzenia aukcji, przetargu lub negocjacji, ani też oszacowania wartości pojazdu przez rzeczoznawcę. Pomiedzy nabyciem własności pojazdu a jego sprzedażą minęło 9 dni. Burmistrz wyjaśnił, że zlecenie wyceny przez rzeczoznawcę pojazdu niesprawnego było ekonomicznie nieuzasadnione, natomiast za cenę oszacowania przyjęto cenę nabycia pojazdu przez ostatniego właściciela.

(akta kontroli str. 62-122,131-132,145-146,154-155,162-163,169-170,173-174, 215-216)

W związku z przejęciem ww. pojazdów na własność, Urząd poniósł koszty w kwocie 1391,50 zł, z tego 100 zł z tytułu jednej raty ubezpieczenia samochodu i 1291,50 zł za holowanie pojazdów na własny parking. Urząd nie podejmował działań mających na celu odzyskanie od byłych właścicieli kosztów poniesionych za holowanie pojazdów.

(akta kontroli str. 61-116)

¹⁵ 17 sierpnia 2023 r.

¹⁶ lub Zastępcą Komendanta.

¹⁷ Mazda 6 przy Placu Kościuszki i Volkswagen New Beetle przy ul Pogonowskiego.

¹⁸ Fiat Idea przy ul. Komunalnej, Skoda Octavia przy ul. 11 Listopada.

¹⁹ Mazda 6 przy Placu Kościuszki i Volkswagen New Beetle przy ul Pogonowskiego.

Przeprowadzone w toku kontroli oględziny miejsc, co do których w kontrolowanym okresie wpłynęły zgłoszenia porzuconych pojazdów wykazały, że trzy samochody nadal znajdują się we wskazanych lokalizacjach przy ul. Reymonta²⁰ i Szymborskiej²¹. I tak:

- przy ul. Reymonta miejsca parkowania samochodów są porośnięte chwastami, wokół tych samochodów i pod nimi znajdują się śmieci oraz uschnięte liście, natomiast elementy karoserii porośnięte mchem (w szczególności na styku szyb i uszczeltek), a w jednym z aut (Toyocie Aygo) brak jest powietrza w lewej tylnej oponie. 10 lipca 2024 r. do ZGK wpłynęły ponowne zgłoszenia dotyczące ww. pojazdów.
- samochód przy ul. Szymborskiej (Opel Astra) ma urwane lewe oraz nie posiada prawego lusterka, w lewej tylnej oponie jest niskie ciśnienie, nie ma tylnej tablicy rejestracyjnej, na szybach znajdują się pozostałości po ulotkach, miejsce parkingowe wokół auta porośnięte jest mchem.

W innych wybranych do oględzin lokalizacjach nie stwierdzono porzuconych pojazdów.

(akta kontroli str. 50, 159, 177-183, 199-205, 223-225)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Pomimo informacji o trzech pojazdach spełniających przesłanki wskazujące na porzucenie i długotrwale pozostających w tych samych lokalizacjach, Urząd nie podjął rzetelnych działań w celu monitorowania stanu tych pojazdów i doprowadzenia do ich usunięcia.

11 maja 2023 r. do Urzędu wpłynęły zgłoszenia dotyczące porzuconych na ul. Reymonta pojazdów Opel Astra i Toyota Aygo. 16 maja 2023 r. pracownik ZGK zweryfikował stan pojazdów, odnotowując, że w obecnym stanie nie kwalifikują się one do usunięcia jako porzucone. 10 lipca 2024 r. roku do ZGK ponownie wpłynęło zgłoszenie dotyczące ww. pojazdów. ZGK, powołując się na rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 22 czerwca 2011 r. *w sprawie usuwania pojazdów pozostawionych bez tablic rejestracyjnych lub których stan wskazuje na to, że nie są używane*²², zwrócił się do Komisarzatu o wydanie dyspozycji usunięcia obu pojazdów, o ile nie zostały one odnotowane jako skradzione. W odpowiedzi z 23 lipca 2024 r. Komendant poinformował, że pojazdy te nie figurują jako skradzione, mają komplet tablic, są prawidłowo zaparkowane, nie stwarzają zagrożenia w ruchu drogowym i nie wyciekają z nich płyny eksploatacyjne, w związku z czym pojazdy te „są poza zainteresowaniem Policji”.

W czerwcu 2022 do Urzędu wpłynęło zgłoszenie dotyczące Opla Astry, porzuconego na ul. Szymborskiej. 24 czerwca 2022 r. pracownik ZGK zweryfikował stan pojazdu, odnotowując, że w obecnym stanie, poza brakiem powietrza w jednej oponie, nie wykazuje on przesłanek kwalifikujących go do usunięcia jako porzuconego. 17 lutego do Urzędu ponownie wpłynęło zgłoszenie dotyczące ww. pojazdu jako porzuconego. 26 kwietnia 2024 r. pracownik ZGK zweryfikował stan pojazdu, odnotowując w notatce służbowej brak oznak użytkowania pojazdu, w tym brak powietrza w oponach, naderwane lusterko od strony kierowcy, brak jednej tablicy rejestracyjnej. Tego samego dnia ZGK, powołując się na Rozporządzenie, zwrócił się do Komendanta o wydanie dyspozycji usunięcia obu pojazdów, o ile nie zostały one odnotowane jako

²⁰ Opel Astra i Toyota Aygo, zgłoszone 11 maja 2023 r., a następnie 10 lipca 2024 r.

²¹ Opel Astra, zgłoszony po raz pierwszy nie później niż 24 czerwca 2022 r., a następnie 17 lutego 2023 r.

²² Dz. U. z 2022 r. poz. 1959, Dalej: Rozporządzenie.

skradzione. Na skutek ponaglenia wystosowanego przez ZGG Komendant pismem z 15 listopada 2023 r. poinformował, że pojazd nie stanowi zagrożenia w ruchu lądowym i jest prawidłowo zaparkowany, natomiast nie odniósł się do spełniania przez niego przesłanek wskazujących na nieużywanie, o których mowa w art. 50a prd.

Oględziny przeprowadzone 23 września 2024 r. wykazały, że pojazd znajduje się w tym samym miejscu, a jego stan wskazuje na nieużywanie: urwane lewe lusterko, brak prawego lusterka, niskie ciśnienie w lewej tylnej oponie, brak tylnej tablicy rejestracyjnej, na szybach znajdują się pozostałości po ulotkach, miejsce parkingowe wokół pojazdu porośnięte jest mchem.

Burmistrz wyjaśnił, że nie ponowiono żądania wydania dyspozycji usunięcia ww. pojazdów ani nie wystąpiono w tej sprawie do organu wyższego stopnia (Komendy Powiatowej Policji w Wołominie), ponieważ wobec odpowiedzi odmownej Policji nie podważał ustaleń i stanowiska służb publicznych, wskazanych do oceny stanu faktycznego. *Urząd nie wykonywał czynności związanych z podważaniem rozstrzygnięcia Policji nie odwoływał się również od zastosowania niewłaściwej podstawy prawnej. Należy stwierdzić, iż nie dokonywano analizy poprawności zacytowanej podstawy prawnej. ZGK stał na stanowisku, iż określony ustawie organ właściwy do wydania dyspozycji pojazdu w sposób zgodny z prawem realizuje przypisane mu powinności. Ustawa i Rozporządzenie nie przewiduje trybu, decyzji lub postanowienia w sprawie wydania dyspozycji, nie przewiduje też trybu odwoławczego. Tym samym należy rozumieć, iż ustawodawca pokładał zaufanie, że wskazany organ czynność wykona w zgodzie z prawem. Skarga do Komendanta na nieprawidłowe działania Policji nie była rozpatrywana przez Gminę ani ZGK jako właściwy sposób działania, szczególnie w okolicznościach potrzeby stałej i dobrej współpracy z Policją na terenie Gminy, która realizuje wiele ważnych i istotnych zadań z punktu widzenia bezpieczeństwa i ochrony mieszkańców. Jeżeli z ustaleń kontroli NIK wynika, iż działania Policji są błędne i niewłaściwe to oczywistym efektem kontroli powinno być wystosowanie zaleceń do organu działającego niewłaściwie. Zarząd ZGK realizującej obecnie zadania związane z usuwaniem pojazdów porzuconych, stoi na stanowisku, że instytucja skargi, zażalenia jest uprawnieniem a nie obowiązkiem strony.*

W ocenie NIK stanowisko Burmistrza jest nieprawidłowe, a brak reakcji na nieodnoszącą się do meritum sprawy odpowiedź Policji jest działaniem nierzetelnym. Zgodnie z § 3 ust. 2 Rozporządzenia, organ gminy lub zarządca drogi zgłasza potrzebę usunięcia pojazdu, natomiast zgodnie z § 3 ust. 3 Rozporządzenia funkcjonariusz uprawnionego podmiotu, w tym przypadku Policji, niezwłocznie wydaje pisemną dyspozycję usunięcia pojazdu, chyba że stwierdzi brak przesłanek określonych w art. 50a ust. 1 prd. W świetle ciężącego na gminie obowiązku utrzymania czystości i porządku w gminie, wynikającego z art. 7 ust. 1 pkt 2-3 ustawy z dnia 8 marca 2009 r. o samorządzie gminnym²³ i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 o utrzymaniu czystości i porządku w gminach²⁴, zaniechaniem Urzędu było poprzestanie na bezkrytycznym przyjęciu odpowiedzi Policji, bez odwołania się do dostępnych prawnie środków, które mogłyby doprowadzić do usunięcia porzuconych pojazdów z dróg publicznych na terenie gminy.

Działaniem nierzetelnym był również brak monitorowania stanu pojazdów zgłoszonych jako porzucone, czego skutkiem jest wieloletnie zaleganie opisanych powyżej pojazdów na drogach publicznych gminy. W ocenie NIK, skoro Urząd nie prowadzi w sposób systemowy monitoringu terenu gminy pod

²³ Dz. U. z 2024 r. poz. 1465

²⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 399

kątem występowania pojazdów porzuconych, to zasadne jest okresowe weryfikowanie stanu konkretnych pojazdów zgłoszonych przez mieszkańców, nawet jeśli w danym momencie stan tych pojazdów nie daje podstaw do zakwalifikowania ich jako porzucone. Przeprowadzone oględziny wykazały, że zaleganie tych pojazdów utrudniało lub uniemożliwiało utrzymanie czystości miejsc parkingowych, na których usytuowane były porzucone pojazdy, co znacząco odróżniało te miejsca od sąsiednich. Urząd, w ramach nadzoru nad wykonywaniem usług utrzymania czystości i porządku, nie zidentyfikował również tego problemu.

(akta kontroli str. 125-127, 138-139, 156-158, 184-192, 206-207, 215- 216, 223-225)

2. Zgłoszenia dotyczące porzuconych pojazdów (poza jednym przypadkiem) nie były rejestrowane. Burmistrz wyjaśnił, że informacje wpływające pocztą elektroniczną były drukowane celem dołączenia do dokumentacji, jednak nie odnotowywano ich w książce nadawczej pism przychodzących, z uwagi na to, że nie są to pisma urzędowe. Stanowiło to naruszenie § 4 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 18 stycznia 2011 r. w sprawie *instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych*²⁵, zgodnie z którym dokumentacja napływająca jest klasyfikowana i kwalifikowana na podstawie jednolitego rzeczowego wykazu akt m.in. przez oznaczanie i rejestrację. W myśl § 1 ust. 1 „Instrukcji kancelaryjnej”, stanowiącej załącznik nr 1 do ww. rozporządzenia²⁶, Instrukcja kancelaryjna określa szczegółowe zasady i tryb wykonywania czynności kancelaryjnych w podmiocie oraz reguluje postępowanie w tym zakresie z wszelką dokumentacją, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, niezależnie od techniki jej wytwarzania, postaci fizycznej oraz informacji w niej zawartych oraz poczynawszy od wpływu dokumentacji wewnątrz podmiotu. W zależności od formy prowadzonego rejestru, tradycyjnego lub EZD, odpowiednio zgodnie z § 13 ust. 1 lub § 40 ust. 1 Instrukcji kancelaryjnej punkt kancelaryjny rejestruje przesyłki wpływające. Ponadto zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie *organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków* z 8 stycznia 2002 r.²⁷ skargi i wnioski mogą być wnoszone również za pośrednictwem poczty elektronicznej.

(akta kontroli str. 50-53, 57-58, 87-88, 159-160, 206-207)

3. Zgłaszających porzucone pojazdy drogą pisemną lub pocztą elektroniczną nie informowano o sposobie załatwienia sprawy. Stanowiło to naruszenie art. 241 w zw. z art. 244 § 1-2 i art. 237 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r – kodeks postępowania administracyjnego²⁸, w myśl którego organ jest zobowiązany załatwić wniosek w terminie miesiąca i powiadomić w tym terminie wnioskodawcę o sposobie załatwienia wniosku. Burmistrz wyjaśnił, że niespełnienie przez Urząd tego obowiązku wynikało z tego, że osoba zgłaszająca pojazd porzucony drogą mailową nie jest stroną, zaś w wielu przypadkach były to zgłoszenia anonimowe lub imienne, które nie podawały swoich danych osobowych, co skutkowało brakiem powiadomienia o wykonanych czynnościach, ponieważ zgodnie z § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie skarg i wniosków pisma nie zawierające imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresu wnoszącego pozostawia się bez rozpoznania. Stanowisko Burmistrza jest prawidłowe w odniesieniu do zgłoszeń anonimowych, natomiast w odniesieniu do wniosków zawierających imię i nazwisko oraz adres poczty elektronicznej

²⁵ Dz. U. z 2011 r. Nr 14, poz. 67, ze zm.

²⁶ Dalej: Instrukcja kancelaryjna.

²⁷ Dz. U. z 2002 r. nr 5, poz. 46. dalej: rozporządzenie w sprawie skarg i wniosków.

²⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 572, dalej: kpa.

wnioskodawcy²⁹ organ zobowiązany jest zawiadomić o sposobie załatwienia wniosku na zasadach określonych w kpa.

(akta kontroli str. 206-207)

4. Urząd nie podjął skutecznych działań mających na celu zwrot kosztów poniesionych za holowanie pojazdów, w łącznej kwocie 1391,50 zł, pomimo, że zgodnie z § 4 ust. 2 Rozporządzenia koszty te powinny być ponoszone przez właścicieli pojazdu.

Burmistrz Radzymina wyjaśnił, m.in. że Urząd nie podejmował działań mających na celu zwrot kosztów usługi holowania. Wysyłane w toku postępowania pisma do ustalonych ostatnich właścicieli pojazdów pozostawały bez odpowiedzi. Gmina przejmując pojazdy i dokonując ich zbycia uzyskała z tego tytułu przysporzenie, które pokryło koszty poniesione na holowanie pojazdów.

(akta kontroli str. 61-116, 71-75, 107-108, 215-216)

W ocenie NIK brak działań w celu uzyskania zwrotu poniesionych kosztów był działaniem nielegalnym i niegospodarnym. Uzyskanie przysporzenia w wyniku zbycia przejętych na własność pojazdów nie wyłącza wynikającego z art. 42 ust. 5 w zw. z art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³⁰ obowiązku ustalania przypadających gminie należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

5. Działaniem nierzetelnym, w tym nietransparentnym, był sposób publikacji ogłoszenia o sprzedaży nabytego na własność pojazdu Volkswagen New Beetle i jego sprzedaż w trybie niekonkurencyjnym.

Burmistrz wyjaśnił, że informację o możliwości zakupu pojazdu upubliczniono poprzez wywieszenie ogłoszenia na tablicy ogłoszeń Urzędu oraz informowano o takiej możliwości odwiedzających Urząd, którzy jednak nie wykazywały woli zakupu, wobec czego sprzedano pojazd jedynej osobie zainteresowanej. Burmistrz nie przedstawił treści ogłoszenia ani nie wskazał okresu, w którym było ono widoczne na tablicy Urzędu.

Ogłoszenie o sprzedaży, nie zostało opublikowane w sposób zapewniający szeroki odbiór, np. na stronie internetowej Urzędu. Sprzedaży dokonano bez zastosowania dostępnego w prawie cywilnym trybu aukcji, przetargu czy negocjacji, których zastosowanie mogło zapewnić wyższą cenę sprzedaży. Działania te Urząd mógł podjąć bez żadnych dodatkowych kosztów albo minimalnym kosztem. W świetle art. 6 ust. 1 pkt 5 lit c ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej³¹ adekwatnym miejscem dla takiego ogłoszenia był Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu.

(akta kontroli str. 62-122, 131-132, 145-146, 154-155, 162-163, 169-170, 173-174, 215-216)

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski
pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Prowadzenie rzetelnych działań w celu monitorowania terenu gminy pod kątem porzuconych pojazdów na podstawie wpływających zgłoszeń.

²⁹ Vide: wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z 5 września 2018 r., sygn. II SA/Go 508/18.

³⁰ Dz. U. z 2024 r. poz. 1530

³¹ Dz. U. z 2022r. poz. 902

2. Podjęcie rzetelnych działań w celu wydania dyspozycji usunięcia porzuconych pojazdów, również w przypadkach, w których Policja nie odnosi się w sposób merytoryczny do spełniania przez zgłoszone pojazdy przesłanek określonych w art. 50a ust. 1 prd;
3. Prowadzenie działań w celu wyegzekwowania poniesionych przez gminę kosztów holowania i parkowania porzuconych pojazdów od ich byłych właścicieli.
4. Rozpowszechnianie informacji o sprzedaży pojazdów nabytych w trybie art. 50a ust. 2 prd w sposób zapewniający dostęp do niej szerokiemu kręgowi odbiorców oraz dokonanie sprzedaży w sposób transparentny i konkurencyjny.
5. Rejestrowanie przez Urząd korespondencji wpływającej, bez względu na jej formę oraz powiadamianie wnioskodawców, którzy wskazali swoje imię, nazwisko i adres poczty elektronicznej, o sposobie załatwienia wniosku.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 2 grudnia 2024 r.

Kontroler:
Zbigniew Dudzik
główny specjalista
kontroli państwowej
/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie
p. o. Dyrektora
Paweł Tołwiński
/-/

.....
podpis

.....
podpis